

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

I. nedelja v postu ali v štiridesetnici.

Kadar se je pa storil večer, vsedel se je svojimi dvanajstimi učenci za mizo.
(Mat. 26.)

Vsako leto nas navaja sv. cerkev v postnem času na resnobno premišljevanje o sebi: kliče nas na pokoro in na požlajnenje svojega notranjega življenja. Pred dušno oko nam namreč stavi trpenje Gospoda našega Jezusa Krista in njegovo smrt, ki je svetu odrešenje. Kaj pa naj nam gre bolj do srca, nego trpenje in smrt našega Odrešenika za nas; kako moremo bolje spoznati in vblaziti sami sebe in svojo pregrešnost, nego če s trpečim in umirajočim Bogčlovekom sočvustujemo in z njim vstalim praznujemo tudi mi svojo dušno Velikonoč.

Zato hočemo letošnje postne nedelje povzeti nekatere črtice iz Kristovega trpenja ter koj današnjo I. postno nedeljo pogovoriti se o Judovem izdajstvu; o zadnji večerji in kako je Jezus postavil na njej zakrament presvetega Rešnjega Telesa.

Dragi! Nikedar ni bilo čuti, da bi bil premišljeval kedo trpenje Gospoda našega Jezusa Krista in da bi ga to trpenje nebi bilo poučilo in ganilo na sveto življenje. — Zato naj bodejo ta premišljevanja tudi našim neumrjočim dušam v enak prid.

*

Sklenili so viši duhovni in starašine judovskega ljudstva Jezusa umoriti. Natihoma

in zvijačno ga hočejo vjeti. Natihoma in svijačno ne postopa nikoli pošten človek; pač pa morajo načelniki judovskega ljudstva rabiti zvijačo, če vničiti hočejo Jezusa; Jezusa — tudi njim poslanega Boga-Odrešenika.

Prilika, ki je prevgodna in ki se je niso bili nadejali, se jim je ponudila za Jezusov umor. Te ni popustiti. Učenec Jezusov je namreč izvedel, da hočejo viši duhovniki in farizeji dobro plačilo izročiti onemu, ki bi jim Jezusa izdal po noči — izdal prav natihoma, brez hrupa. Tem načinom bi jim ga bilo najlože vjeti. Zato je šel Juda do njih in jim rekel: „Kaj mi boste dati in vam ga izdam?“ (Mat. 26, 15.) Odločili so mu 30 srebrnikov; po nas nekako 82 kron. — Nesramni izdajalec Juda, sicer Gospodnji apostol, je zadovoljen s tem kupom in išče od sedaj naprej pripravne prilike, da izda Jezusa, svojega učenika — svojega in nas vseh stvarnika-Boga.

Glej, dragi, kaj vse včiniti vtegne denar. Neverjetno je, a vendar je res, da denar pri propadlicah odtehta čast in vest in Boga. Le pokaži mu denar — vse, prav vse za denar!

*

Od te žale slike pogledjmo na Jezusa, kako je sklenil praznovati to letošnje velikonočno jagnje.

Velikonočni prazniki so Judom trpeli ves teden. Jedli so te dni le opresen, t. j. neprekvašen kruh; zato imenuje evangelist velikonočni praznik — praznik opresnih kruhov. — Zvečer prvega dneva velikonočnih praznikov je moral preskrbeti vsak

lišni oče svojim domačim mlado jagnje za obed. Na tem obedu pa ni smelo biti manj nego 10 in ne več nego 20 oseb. Učenci vprašajo svojega lišnega očeta — Jezusa, kje da naj pripravijo velikonočno jagnje. Dvema svojih učencev je ukazal na to rekoč: „Pojdita v mesto in srečal vaju bo človek noseč vrč vode — njemu sledita. In kjerkoli vstopi, recita lišnemu gospodarju, da mojster pravi: Kje je gostna hiša, kjer naj svojimi učenci jem velikonočno jagnje. Na to vama pokaže veliko obednico, pogrnjeno — in tam nam pripravita.“ (Mark. 14, 13—15.) Pripravljanje je bilo namreč tako, da so velikonočno jagnje celo spekli, omislili si opresnega kruha in grenkih zelišč, ki so je poleg jedli in pa vina.

Ta večer prvega dneva opresnih kruhov se vsede torej Jezus svojimi apostoli na ta velikonočni obed; na zadnjo večerjo.

Tudi apostol Juda je pričujoč. Iz pomiznosti umiva Jezus svojim apostolom noge ter jim pravi: „Vi ste čisti; a ne vsi!“ (Ivan 13, 10.) In močno ginjen in v duhu žalosten nadaljuje: „Resnično, resnično vam pravim: Eden izmed vas me izda.“ (Ivan 13, 21.) Tega so se vstrašili apostoli; zato jim govori določneje: „Eden dvanajsterih, ki z menoj vred roko omáka v skledi.“ (Mark. 14, 20.) Kakor da bi se opravičiti hotel, vprašal ga je tudi Juda govoreč: „Rabi — Gospod, ali sem jaz?“ (Mat. 26, 25.) In odvrnil mu je — toda tako, da niso opazili drugi: „Ti si rekel!“ (Mat. 26, 25.) — Apostoli so samoumevno še zmiraj vsi oplášeni; zato je mignil Peter Ivanu, ki je slonel na Jezusovih prsih, naj ga vpraša — kedo da je izdajalec. Ivan se je pomaknil še bolj Jezusu do prsi in je dejal: „Gospod, kedo je?“ (Ivan 13, 25.) In Jezus je odvrnil: „Tisti je, komur podam pomočenega kruha. In ko je pomočil kruh, dal ga je Judu Iskariotu Simonovemu. In po tem grizljeju je šel satan vanj. In Jezus mu je velel: „Kar misliš storiti, brž stori . . . In Juda je vstal in zdajci šel vun. Bila je pa noč.“ (Ivan 13, 26—30.)

Apostol Juda je hrepel po denarju že od nekedaj. Sv. pismo pripoveduje o njem, da je za-se pridrževal denar, ubogim

namenjen. — Vsakdanji človek ne umeva lahko živjenja svetnikov; isto tako pa tudi bolji človek ne umeva lahko živjenja hudobnih. V obojih vlada namreč neka tajna moč. V dobrih ljudeh, v svetnikih, biva in dela sv. Duh; v zlih pa hudobni duh. O Judu priča sv. pismo, da je šel satan vanj ko je grizljeju zavžil. Torej ne dela več Juda sam; nego satan deluje vun iz njega in z njim. In tako daleč ga je pripravil hudobni duh, da se tega črnega dejanja ne sramuje niti pred svojo vestjo; niti apostolov ga ni sram; niti Jezusa, Boga-človeka. — Iz lakomnosti je Juda izdati pripravljen svojega mojstra; in groza vseh groz — svojega Boga!

Zatorej boj se, dragi, ko bi ti ugaševal kes in bi te sploh jenjevalo sram biti katerega si bodi svojih napak dejanj — boj se, ker v takem stanu si že na potu do brezsravnosti. — Brezsravnost je najosodnejši vseh padcev na zemlji — Judovega pogina je korenina. Brezsravnost je v vsakem slučaju neizogibna dušna smrt.

*

Izdajalec Juda je odstopil.

Jezus je sedaj sredi med svojimi zvestimi učenci. Prišla je ura njegovega odhoda. Toda, ko se ločuje, hoče s svojimi najljubšimi ostati dušno zedinjen. Kar je pridobil svojim sv. rojstvom, življenjem, trpenjem, poznejo smrtjo in vstajenjem — to hoče zapustiti njim v prid in veseljnemu svetu. Zato je vstanovil v spominj svoje večne zveze z vernimi na zemlji vidno znamenje v podobah kruha in vina — najsvetejši zakrament, sv. Rešnje Telo.

Jezus je vzel — vsled poročil sv. besede — kruh v svoje svete in častite roke, posvetil ga in razlomil ter dal svojim učencem rekoč: Vzemite in jejte, zakaj to je moje telo, ki bo dano za vas. Prav tako je vzel po večerji prečudni kelih v svoje svete in častite roke, zahvalil se in ga posvetil in dal svojim učencem rekoč: Pijte vsi iz njega, zakaj to je kelih moje krvi, nove in večne zaveze, skrivnost vere — katera bo za vas in za njih veliko prelita v odpuščanje grehov. Kolikorkrat boste to delali, storite to v

moj spominj. (Gl. Mat. 26, 26—28; Mark. 14, 22—24; Luk. 22, 17—20.)

Vtolaženi so zavžili Gospodnji apostoli prvo sv. obhajilo na zadnji večerji takrat, ko je samega sebe držal Jezus v rokah. Potrebno jim je bilo to zavžitje, da so se po Judovem padcu potrdili v veri; potrebno, da niso obupali ob sledečem britkem trpenju svojega in našega Gospoda.

* * *

Predragi! A ne le Gospodovim apostolom je bilo potrebno zavžitje presv. Rešenjega Telesa. Potrebno je bilo kristijanom vseh časov in potrebno je tudi nam danes.

Tudi tebe, dragi poslušalec, draga poslušalka to zavžitje Jezusa v sv. zakramentu vselej potrdi v veri; vselej potolaži v bridkostih živjenja; vselej — in to je venec vsemu — vselej ti bode zastava tvojega večnega živjenja. Amen.

Romarjeva pisma.

VI.

Na morju med Port Saidom in Bejrutom
12. aprilja 1904.

Kako so mi prekrižali ti Turčini popotni načrt! Vsaj za tri dni so me prikrajšali v mojem določenem programu. Znano Ti je, da sem bil namenjen iz Port Saída naravnost v Jafó. In glej, sedaj se peljem rad ali nerad na daljno Sirsko v mesto Bejrut. Naj Ti povem, zakaj.

Nekje v Afriki ali v Aziji se je primerilo baje par slučajev kuge. Kuga je seveda huda reč, zato se je določila za vse popotnike zdravniška preiskava. Turška, obče znana zanikrna država, je vendar glede kužnih bolezni zelo stroga, čeprav radi tega trpijo njeni dohodki. Marsikdo bi se podal v Palestino, toda ko čuje, da se delajo tujcem težkoče, ostane raje doma. Iz Port Saída moramo torej brodariti proti daljnemu Sirskemu. Zopet se ne vidi drugega nego voda in nebo, kajti ladija se je oddaljila od suhe zemlje ter si izbrala naravnostno severovzhodno smer, da pride čimprej v Bejrut. K sreči imamo dosti mirno vreme. Morje ni več tako vma-

zano kakor je bilo na egipškem obrežju, nego temnovišnjevo, skoro črno, sementertje tudi zelenkasto. Nevem, odkod ta razlika v barvi. Morebiti so na nekaterih krajih manjše globočine, ali pa daje menjajoča se dnevná luč morju sedaj svetlejšo, sedaj temnejo vnanost.

Na parniku je živahno gibanje, ker smo dobili mnogo novih tovarišev. Izmed sopotnikov Te moram najprej seznaniti s približno tridesetletnim možem, ki mi ostane v trajnem spominju. Opravljen je v sivkasti civilni obleki, obličje in roke pa svestočno, da tujec ni takozvanega kavkaškega plemena kakor mi. Koza mu je rumenkasto-rujava, lasje črni in gladki, ne kuštravi. Pri sebi ima velik kovčeg, po katerem bi sklepai, da je na daljnem potovanju. Olikano vedenje neznančevó kaže, da pripada izobraženemu stanu. Mož mi sedi pri obedu uprav nasproti, torej je prilika pogledati mu večkrat v temnozagoreli, a vendar dobrovoljni obraz. Umeval boš, da me je zanimalo izvedeti, kateri oddelek zemeljske krogle bi bila tujčeva domovina. Toda porazumljenje ni bilo lahko, ker je govoril moj vis-a-vis samo angleški. Sledinjič sem vendar doznal, da je iz Kalkute v vzhodni Indiji, da je ljudski učitelj in da popotuje v Carigrad. Po večerji je odprl kovčeg ter vzel iz njega veliko vezano knjigo. Potem se je vsedel k mizi v obližje svetilke, da bi lažje čital iz knjige. Bilo je sveto pismo v angleškem jeziku. Deloma je čital, deloma premišljeval. Po sklepu berila je pokleknil na tla ter opravil večerno molitev.

Vzbujala se mi je misel, v kako velikem spoštovanju mora imeti anglikanec sv. pismo. Knjiga je debela in težka, a jo vendar nosi s seboj na tako dolgi poti. Vsakdanja hrana mu je ne le doma, temveč tudi v tujih krajih.

Naj omenim še Beduinov, ki se peljejo z našim parnikom. Štirje so in kakor peti se jim je pridružil neki črnc. Vsi imajo dolgo, srajcam podobno obleko, po vrhu pa bele volnene plašče. Pokriti so z oblapnimi pisanimi robei, pritrjenimi k glavi z dvojným ovitkom. Ovitki so okrogli, spleteni iz kamelíne dlake. Ako hoče Beduin robee bolj pritisniti na glavo, pomakne ovitek proti čelu, da se vidi, kakor bi imel vence na glavi. Večinoma

so sedeli s prekrizanimi nogami na tleh ter pušili smodíce. Za večerjo so si skuhalo neko kalno juho, v katero so pomakali kosce kruha ter jih nosili do ust. Žlice ali kakkega drugega jedilnega orodja jim ni bilo treba. Potem so še nekaj časa sedeli v krogu in se pomenkovali. Ko se je naredila noč, zavili so se v volnene plašče, potegnili kapuce čez glavo in se vlegli po tleh na počinek.

Naša ladija pa plove mirno dalje in zvezde migljajo prijazno na nebo. Tudi jaz moram poiskati svojega ležišča.

Župnik Josip Lavtičar

Zgodovinske črtice iz Bele Krajine v turški sili.

(Dalje.)

Zgodovinsko zagotovljenih poročil o mestu do 12. stoletja sploh ni zaslediti. Kraj je bil Rimljanom in Prehrimecem znan. Slednji so obljudili ne sedanjega mesta, nego ravni in danes s krasnim poljem posuti svet pod in okoli prijazne Sladovičeve pristave. Prvi pa so zasedli, sodeč po sledovih v sedanjem predmestju, Loko in s Črnomeljem (severno) vspremeniški polotok. Sovražnika se jim od juga ni bilo bati, pač pa od severa, za to jim je bil ta del pripravnejši. Zaslejeni zidovi kopališča in vodotokov so nam priča, da je ležala tam večja rimska naselbina, vojaška postojanka. Viharni čas ljudske selitve nam je zagrnil in vnel te sledove, če izvanemno male ostaline, ki so še danes jasne priče, da se je bil Rimljan ob tujega časa resno vselil v tem okraju. Vse dogodivščine mesta prekinajo odslej. V 12. stoletju še le, kakor pripoveduje Valvasor, se je položil temelj sedanjemu mestu. Takrat je sezidal Oton Kraški (von Karstberg) v severovzhodnem kotu sedanjega mesta grad ter ga imenoval Črnomelj. Po gradu je dobilo ime sedanje mesto. Težko nam bo pogoditi besedni pomen mesta Črnomelj. Prvo razlago sem slišal, ko sem tu prvič o tem razmišljeval s priprostim človekom. Trdil je, da je dobilo mesto ime od tod, ker so v mlinu črno mleli. V Valvasorjevem tretjem delu vojvodine Kranjske nam

je prišla v last nemškemu viteškemu redu kaže slika južno od mesta mlin, prej grajski mlin, ki je stal tu baje prej, predno se je zidal grad. Seveda mi ni bila ta razlaga dovolj. Da bi v tem mlinu vedno le „na črno“ mleli, tako nisem upal soditi predstanovalecev sedanjih Belo-Kranjcev. Ne motimo se, če bi imenovali to etimologijo zelo otročjo. Bolj verjetna je druga izpeljava, kateri pokličem na pomoč izpeljavo imena metliškega mesta. Tudi podstav črnomeljskega mesta je bil kakor metliškega gradu in trga kršni grič, poln skalin, podobnih sneženim nametom, ali zametom. Mogoče se je zdel ta polotok starim Slovenom tako širok, da so ga zvali široki mel (na kar bi sklepal iz starega imena Schiromel) — ali pa je imel tu svojo vlogo nemški „schier“ (schier umfliessen). Na obojno bi se dalo sklepati iz staropisanega Schiromel-a. Pa še eno razlago! Nepozabni zgodovinar Rutar je bil menenja, da je stal mlin tu dosti prej nego grad in mesto Črnomelj. Mleli so okoličanom zrno (žerno, žirno — žito) in ga zvali zrnmlin. Stare listine pišejo to ime različno Zernomel,* Schirnömel,** nemški vpliv ga je popačil v sedanji Črnomelj. Seveda so to le vgribanja, veljalna le, dokler se ne dožene izvestno pravi besedni pomen besede „Črnomelj,“ katero ime je nosil grad črnomaljskih gospodov. Lastniki gradu so s časoma dovolili ljudem, ki so iskali za stanovanjšča varnih mest, da so si zgradili na njih zemlji zapadno od gradu svoje hiše. Na ta način razvijajoči se trg je dobil zajedno z Metliko mestne pravice iz istih vzrokov. Mesto je bilo neposredno podložno deželnim knezom. Grad je ostal last prvotnih gospodov še do srede šestnajstega veka. Črnomaljski gospodje so opravljali večkrat imenitne službe pri deželnih knezih, odlikovali se v svoji ožji domovini slovenski in v Avstriji, pa tudi na meji so jej v bran posvetili vse svoje moči. Jurija Črnomaljskega zasledujemo v vrsti deželnih glavarjev (1444—50) in vicedomov kranjskih. Čast dednih točajev je doletela viteza Jurija in Gašparja, brata Črnomaljska, ki se je zagotovila njima in potomcem v listini z dne 12. januarija 1463. Oba sta se

* Schumi Archiv II, št. 245.

** Diplomatarium Carniolicum I. zvezek št. 7.

namreč odlikovala v boju za cesarja Fridrika zoper upornega brata Albrehta in uporni Dunaj. L. 1467. sta začela ista dva zidati pri Gradacu poleg Metlike samostan, da bi vanj naselili iz Bosne pribegle frančiškanè. Pogostni turški navali so delo ovirali in razdejali do malega sezidani samostan. Na njih blagi namen spominja le še ime, ki ga nosi tamošnja podružnica podzemeljske župe: »Žalostna M. B. v kloštru.« Jurij Erazem Kristijan Črnomaljski je dobil za cesarja Ferdinanda I. po svoji soprogi Marijeti Šerfenberški l. 1535. v last grajščini Schwertberg in Windeck na Avstrijskem in tje se je izselila vsa rodovina na sredi šestnajstega stoletja. Doma vdani novi Lutrovi veri, so tudi v novi domovini delovali za versko svobodo. V začetku sedemnajstega veka (1610) nahajamo oba Črnomaljska plemiča Zierotina in Erazma, kako si prizadevata pri Ferdinandu s pomočjo moravskih in avstrijskih deželnih stanov izsiliti popolno versko svobodo. V sedemnajstem veku je izumrla rodbina tudi v svoji novi domovini.

Črnomaljski grad so dobili v last grofje Frankopani. Nikola Frankopan, posestnik črnomaljskega gradu je prosil dne 15. novembra 1575. deželne stanovne kranjske, da namesto v Črnomlju odstavljenega učitelja, ki se je pisal za Jerneja Mavrince. Učil je brati in pisati latinska, cirilska in glagolska pismena, kar je bilo v črnomaljski šoli od nekedaj navada.

Za Frankopanom je prišel v last grofom Palmburg, ki so ga prodali meščanu Schweigerju. Grad je prehajal od tedaj do danes v roke raznih meščanov.

Zajedno z Metliko je dobil i Črnomelj nemške viteznike. L. 1223. je stala že njih hiša, skoraj gotovo na mestu sedanjega župnišča. Sedanja komenda je zidana l. 1655. in ima pod streho razum glavarstva do mala vse urade, ki so se sem priselili iz Krupe sredi prejšnjega veka. L. 1228. vstanovljena župnija je prišla v last nemškemu viteškemu redu l. 1268. Oglejski očak Bertold je posvetil župno cerkev, katero je sezidala

njegova svakinja, višnjegorska grofinja Zolija, soproga istrskega mejnega grofa Henrika IV., l. 1228. in je imenoval prvega župnika Ivana. Ko je ta postal vice-dom in dvorni kapelan vojvode koroškega Ulrika III., prosil je svojega gospoda, naj izroči župo črnomaljsko z vsemi podružnicami n. v. redu, kar se je tudi zgodilo l. 1268. in v njega lasti je ostala do danes. Kaj ne dolga — častita doba?

Za časa turške sile so Turčini mesto večkrat obiskali; lotili so se vedno prej Metlike, poizkušali potem tudi s Črnomljem. Vender se jim ni posrečilo obvladati ga. Obdano z močnim obzidjem in po naravi vtrjeno je bilo skoraj nedostopno. Toliko več je trpela pred krvoloki okolica, nad katero so stresali svojo jezo radi nepremagljivega mesta. Poleg razsajajoče kuge je mestu naredil veliko škodo požar, ki je v 17. stoletju jedne krati divjal v njega zidovju.

(Dalje prihodnjič.)

Iz sveta.

O lurški božji poti je tarbeški škof Schöpfer pravil na Marijinem shodu, da je izza leta 1867. do konca leta 1903. prišlo tja 4371 velikih izprevodov, ki so šteli 3.817.000 romarjev. En izprevod je imel primeroma torej 8721 vdeležencev. Poslednja leta se množe romanja. Ozdravljenih je bilo od začetka do sedaj 2600 bolnikov, med njimi le 189 nervoznih.

B. P.

Kako je z vero na Francoskem? Nedavno je poročal Anatole France: »V tisti pokrajini Girondski, ki je meni znana, prihajajo vse žene s svojimi otroki ob nedeljah k sv. maši. Možje ostajajo domalega vsi na trgu pred cerkvijo pomenkovaje se o svojih opravilih.« Jules Delafosse opisuje versko življenje svojega zavičaja — Limousin — takole: »V vsaki občini se še nahaja cerkev, in župnik, toda on je skoro edin, ki zahaja vanjo. V občini, kjer sem stanoval, smo bili jaz in moja rodbina skoro edini, ki smo prihajali ob nedeljah k sv. maši. Ko se bere nedeljska sv. maša, ne opaža se v cerkvi niti žena, niti deklet, niti mladeničev. Še celo otroci, ki se priprav-

* Dimitz G. K. III. del. st. 361.

ljajo na sv. birmo, ne hodijo v cerkev. Sovraštva do vere ni čutiti, niti popolne brezbriznosti ni. Otroke dajo krstiti in birmati. Sklepajo se poroke in izvršujejo pogrebi po katoliškem obredu — a vse to se godi le iz navade, samo zunanje, brez vere.* Neki drug pisatelj trdi seveda le približno, da je med 38 milijoni Francozov samo 4 milijone vernih katoličanov, med njimi največ ženskih in otrok.

K. B.

Rusija šteje kog 13 milijonov katoličanov. V vojni na daljnem vzhodu se bori blizu 100.000 katoliških vojakov: toda zanje ni poskrbljeno v duhovnem oziru. Katoliški vojaki — večinoma Poljaki — morajo prenašati vso grozo ljute vojne: a poleg telesnega trpenja, pripravljena jim je še dušna muka. Kadar se zgrudi katoliški vojak ranjen na bojišču, nima svojega duhovnika, ki bi mu dal poslednjo tolažbo. Vse hvale vreden je torej korak višjega škofa varšavskega, ki ga je storil nedavno v ta namen, da bi se odpravil ta silni nedostatek. Poslal je na bojišče nekaj duhovnikov — seveda premalo, da bi mogli vgoditi vsem duhovnim potrebam onemoglih katoliških vojakov.

B. P.

Nov greh. Kako so zmešani pojmi na Ogerskem izza nasilnega pomadjarjevanja, dokazuje dopis nekega slovaškega župnika v »Kat. Novinah« skaliških. Dopisnik poroča med drugim, da so imeli v njegovem kraju šolski otroci izpoved. Med grehe napisane na listek pred izpovedjo je zabeležila neka deklica tudi tole pregreho: Govorila sem v šoli slovenski.

B. P.

Iz domovine.

Častni kanonik Martin Pogačar, rojen 11. novembra 1824, je preminil 14. februarja t. l. na večer ter bil 16. pokopan pri sv. Krištofu v Ljubljani. Služil je do mala ves čas svojega duhovskega poklica zapovrstjo pet zadnjih ljubljanskih knezškofov — in to kakor dvorni kapelan, pozneje kancelar ter vodija knezškojfe pisarne. Mož najčistejega duhovskega življenja je bil s cela nenavaden denaren talent: tako nenavaden, da nam ni znan nobeden ordinarijat, ki bi mu bila vsojena

sreča, da bi bil imel toliko časa v svoj pro-speh tako izvanredno duševno silo. In ne le talent: talentu pridružena pridnost — to učinkuje časih še bolj nego sposobnost. Umrlemu ni bilo namreč nobenega družega posla, nego po vestno opravljenih stanovskih dolžnostih edino le knezškojfska pisarna. In to ves dan in tudi še v noč, bodi si v ta čas zaprtih vradnih prostorih ali pa v svojem privatnem stanovanju. Tem načinom je spretnim persom priboril škofijstvu mnogo dobrin in z večšim nalaganjem denarja nenavadno pomnožil alojzijeviški hišni kapital: fond za k. š. Wolfov slovar: dekan Holzapfel-ovo vstanovo gluhtonemim: prof. Metelkove legate i. dr. Nam so se knezškof Zlatousti izrazili o njem dobesedno: »Pogačar mi dela za tri.« — Ob tem odgovora polnem poslovanju mu je bil pač nad vse dobro došel čudovit spominj, da enakih za enkrat ne vemo imenovati. Ne ene hibe nisi opazil ne na človeku Pogačarju, ne na duhovniku Pogačarju. Dobro je znal čuvati svojo telesno postavnost, ki duhovniku namreč ni zmiraj v prid. Le to eno svojstvo mu je bilo, da ni veliko zaupal ljudem — izbral si je nekaternikov — in ostro, velikrat preostro je sodil sosebeno zasebno življenje drugih. Umevna je pa ta njegova dušna bolešt temu, ki bi natančneje pogledal v tolikrat suhoparni in tolikrat težki posel vradnika ali celo načelnika pisarne, koje delokrog se razteza na vso deželo. In to do mala 50 dolgih let. -- Pogreb kanonik Pogačarjev je bil vsekako veličasten. V svoji priprostosti menimo veličasten: od prošta doli do deputacije iz bogoslovišča — celotno zbrano osebje, ki je kedaj delalo z umrlim v k. š. pisarni — frančiškanski konvent: Marijanišče in Lichtenthurnišče — vse je navzočevalo. Krasno petje cerkvenih pogrebnic je umrlemu na vteho donelo iz čistih grl naših bogoslovcev. Vsakako dostojen pogreb. Vender le pa smo ob pogrebu videli mnogo njih, ki jih ni bilo: teh menimo, ki so zvesto kljukati umevali kedaj na vratih tako vplivnega kancelarja kakor je bil Pogačar. — Vneti spoštovatelji njegovega izglednega duhovskega življenja — ne pozabimo kanonika Pogačarja in ob tili solzi na njegovem grobu nam bo še mnogokrat zanj puhtelo iskreno

voščilce gori v nebo: Večna luč naj mu sveti:
naj v miru počiva.

Zrnje.

Nevoščljivost. Nevoščljivost je škodljivi molj, ki razje najlepše čednosti, je rjâ, ki sne zaklad prave modrosti, je enaka črvu, ki vniči najlepša polja. Naj zraste na njivi človeškega srca še lepša čednost, strupena nevoščljivost jo konča takoj. — (Sv. Avguštin.)
o. Kazimir.

Svetnik in nesramno govorjenje. Sv. Valerih je prišel nekokrat pozno v noč v neko hišo in je prosil, da bi se smel nekoliko pogreti in prenočiti. Gospodar mu je dovolil. Ko pa je isti začel nesramno govoriti, pokaral ga je svetnik parkrat resno. Toda gospodar se za to ni nič zmenil. Nato je sv. Valerih vstal in rekel: Pogreti sem se hotel, vendar rajši trpim najhujši mraz, nego da bi poslušal tako govorjenje. Rekši odide. — Koliko ložo vest bi imel ti, da si tudi ti Valerih.
F. G.

Ljubljanska škofijska kronika.

Kanonična vizitacija in birmovanje v 1. 1905.

V letu 1905. bode kanonična vizitacija in birmovanje v dekanijah: Kamenik, Kočevje, Cerknica, Litija in Loka.

1. Dekanija Kamenik.

1. vodice v soboto 6. majnika šole, v nedeljo 7. sv. birma;
2. Komenda v ponedeljek 8. majnika;
3. Tunjice v torek 9. majnika;
4. Stranje v sredo 10. majnika;
5. Gozd v četrtek 11. majnika;
6. Mekinje v petek 12. majnika;
7. Kamenik v soboto 18. majnika šole, v nedeljo 14. majnika sv. birma;
8. Sela v ponedeljek 15. majnika;
9. Šmartno v torek 16. majnika;
10. Špitalič v sredo 17. majnika;
11. Motnik v četrtek 18. majnika;
12. Tuhinj v petek 19. majnika;
13. Nevlje v soboto 20. majnika;
14. Mengeš v nedeljo 21. majnika;

15. Trzin v ponedeljek 22. majnika;
16. Goričica v torek 23. majnika;
17. Homec v sredo 24. majnika;
18. Radomlje v četrtek 25. majnika;
19. Rova v petek 26. majnika;
20. Vranja Peč v soboto 27. majnika;
21. Dob v nedeljo 28. majnika.

2. Dekanija Kočevje.

22. Stara cerkev v četrtek 1. junija;
23. Zdihovo v petek 2. junija;
24. Mozelj v soboto 3. junija;
25. (Stari trg v nedeljo 4. junija);
26. Spodnji Log v ponedeljek 5. junija;
27. Nemška Loka v torek 6. junija;
28. Koprivnik v sredo 7. junija;
29. Stari Log v četrtek 8. junija;
30. Polom v petek 9. junija;
31. Osilnica v nedeljo 2. julija;
32. Fara v ponedeljek 3. julija;
33. Banjaloka v torek 4. julija;
34. Borovec v sredo 5. julija;
35. Gotenica v četrtek 6. julija;
36. Reka v petek 7. julija;
37. Kočevje v soboto 8. julija šole, v nedeljo 9. julija sv. birma.

3. Dekanija Cerknica.

38. Begunje v soboto 24. junija;
39. Cerknica v nedeljo 25. junija;
40. Grahovo v ponedeljek 26. junija;
41. Bloke v torek 27. junija;
42. Stari trg v sredo 28. junija šole, v četrtek 29. junija sv. birma;
43. Babno polje v petek 30. junija;
44. (Stari in Novi Kot 1. julija sv. maša, obisk cerkve in šol.)
45. (Studeno v nedeljo 16. julija.)
46. Planina v ponedeljek 17. julija;
47. Unec v torek 18. julija;
48. Sv. Trojica v sredo 19. julija;
49. Sv. Vid v četrtek 20. julija;

4. Dekanija Litija.

50. Zagorje v soboto 12. avgusta šole, v nedeljo 13. avgusta birma;
51. Št. Lambert v ponedeljek 14. avgusta;
52. Polšnik v torek 15. avgusta, posvečevanje nove cerkve in sv. birma;

53. Sava v sredo 16. avgusta;
 54. Hotič v četrtek 17. avgusta mimogrede
 kanonična vizitacija.

5. Dekanija Loka.

55. Škofja Loka v petek 16. junija šole, v so-
 boto 17. junija obisk cerkva, v nedeljo
 18. junija birma;
 56. Št. Lenart v ponedeljek 19. junija;
 57. Žabnica v torek 20. junija;
 58. Reteče v sredo 21. junija;
 59. Stara Loka v soboto 30. septembra obisk
 cerkva, v nedeljo 1. oktobra birmovanje;
 60. Bukovšica v ponedeljek 2. oktobra;
 61. Zalilog v torek 3. oktobra;
 62. Sorica v sredo 4. oktobra;
 63. Železniki v četrtek 5. oktobra;
 64. Dražgoše v petek 6. oktobra;
 65. Sela v soboto 7. oktobra obisk cerkva,
 v nedeljo 8. oktobra sv. birma;
 66. Poljane v ponedeljek 9. oktobra sv. birma,
 v torek 10. oktobra obisk cerkva;
 67. Javorje v sredo 11. oktobra;
 68. Trata v četrtek 12. oktobra;
 69. Lučine v petek 13. oktobra;
 70. Nova Oselica v soboto 14. oktobra;
 71. Leskovica v nedeljo 15. oktobra posve-
 čevanje cerkve in sv. birma;
 72. Stara Oselica v ponedeljek 16. oktobra.

Red za prihod. šole, pregledovanje cerkva, poslopij in arhiva ostane, kakor je v sinodi določen (Synodus str. 210, sqq., posebno str. 217, sqq.). Ako se bode čas moral kaj izpremeniti, naznanilo, se bode o pravem času

Prestave in smrti.

Premeščeni so bili čč. gg.: Alojzij Šarec, ekspozit pri sv. Joštu nad Kranjem, za župnega vpravitelja v Šmartin pri Kranju; Leopold Kolbezen iz Fare pri Kostelu v Črklje nad Kranjem; dr. Ivan Ev. Zore je nameščen za učnega prefekta v bogoslovnem

semenišču v Ljubljani; Tomo Varl, kapelan na Raki je nameščen za župnega vpravitelja ondi.

Umrli so preč. vč. in čč. gg.: dr. Matija Prelesnik, učni prefekt v bogoslovnem semenišču v Ljubljani, dne 1. januarija 1905; Francišek Čebular, častni kanonik tržaške škofije, vpokojeni župnik in dekan, dne 21. januarija 1905 v Zatičini; Josip Antončič v Leonišču v Ljubljani, dne 24. januarija 1905; Anton Vonča, vpokojeni ekspozit v Bevkah, dne 27. januarija 1905; Ivan Dolinar, duhovni svetnik, župnik na Raki, dne 31. januarija 1905 in Ivan Železnikar, kuratni beneficijar v Št. Vidu pri Brdu, dne 2. februarija 1905. — Priporočajo se v molitev čč. gg. duhovnim sobratom.

Po „Ljublj. škof. listu“, 1905, št. 1.

Premilostni g. knežskof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič je maševal 4. januarija na Selu pri karmeličankah; popoldne se je vdeležil božičnice v Marijanišču, istotako 6. januarija na Rakovniku pri Salezijancih. 8. januarija se je odpeljal na Dunaj in se povrnil 10. januarija. 15. januarija je v Horjulu izpovedoval, pridigoval in sprejel več mladeničev in deklet v Marijino družbo. 21. januarija je odšel na vizitacijo samostana v Mekinjah in 25. januarija v Škofji Loki. 29. januarija je maševal in pridigal v Alojzijevišču radi praznika sv. Frančiška Salezijskega; popoldne je obiskal Rakovnik, kjer je bilo izpostavljeno presv. R. T. — 8. februarija je maševal na Selu. 12. februarija se je vdeležil predstave, ki jo je priredila zunanja Marijina družba v uršulinskem samostanu. 13. februarija se je odpeljal v Maribor, Zagreb in na Krk radi katoliškega shoda, ki bode letos v Ljubljani. Povrnil se je 16. februarija. Večkrat je šel poslušat na bogoslovske poluletne izpite in 26. februarija je še posebej nagovoril bogoslovce.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrto leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej. V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v Lovro Blaznik-ovi trgovini na Starem trgu in v Ivane Pichlerjeve tabakarni na Kongresnem trgu.